

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.803/2018/6. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Farkas Antónia előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

III. rendű

IV. rendű

V. rendű

VI. rendű

A felperesek képviselője:

. Szentimrey Mária ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

V. Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Orosz V. Sándor ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.221/2018/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 8.P.21.862/2012/185.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében részben megváltoztatja, az 500.000 (ötszázezer) forint és annak 2014. február 1. napjától számított törvényes kamatait érintően a keresetet elutasítja, valamint az alperes által az I. és II. rendű felperesek javára 2017. május 1. napjától véghatáridő nélkül fizetendő járadék összegét 7.000 (hétezer) forintról 5.000 (ötezer) forintra leszállítja.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a I-VI. rendű felpereseknek együttesen 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.278.200 (egymillió-kétszázhetvennyolcezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla által helybenhagyott - közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét az I. rendű felperesnél 2010. december 11. napján végzett gyomorkiirtással okozati összefüggésben az I-VI. rendű felpereseket ért károkért.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] Az I. és II. rendű felperesek különféle jogcímenen vagyoni és nem vagyoni káraik, a III-VI. rendű felperesek nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest.
- [3] Az alperes rendkívül eltúlzottnak tartotta a felperesek által követelt kártérítést. Álláspontja szerint a nem vagyoni kártérítés összegének a megállapítása során értékelni kellett volna az I. rendű felperes műtét előtti rossz egészségi állapotát is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság különböző jogcímenen vagyoni és nem vagyoni kártérítést ítélt meg a felperesek részére. Az I. és II. rendű felperesek részére látogatási költség címén 12.000 forintot, ruházkodási költség címén, 70.000 forintot, gondozás többletköltsége címén 116.000 forintot, háztartási kisegítés címén 500.000 forintot, ház körüli munkák, állatgondozás címén 700.000 forintot és ezek járulékait tartotta megállapíthatónak. Az I. rendű felperes 2017. május 1-jétől véghatáridő nélkül havi 7.000 forint összevont járadékban is részesült háztartási kisegítés, ház körüli és kerti munkák, továbbá állatgondozás címén.
- [5] Indokolása szerint az I. rendű felperes reparálandó sérelme a műtéttel összefüggésben elsősorban a létezés minőségét jelentősen befolyásoló szerve elvesztéséből adódott, ugyanis a gyomorműködés kiesése miatt megváltozott a táplálék felszívódásának üteme, amelyből fakadóan az I. rendű felperes fizikailag legyengült. Utalt arra, hogy az események az I. rendű felperes pszichés állapotán is rontottak.
- [6] Érvelése szerint a család műtétet követően megváltozott helyzetében az eleve meglévő kedvezőtlen szociális körülményeik is szerepet kaptak, időközben ikreik születtek, így már öt kiskorú gyermek neveléséről kell gondoskodniuk. Utalt arra is, hogy a II. rendű felperes a perbeli műtét utáni években több műszakos munkát vállalt és az I. rendű felperes maradt otthon a háztartásban, amelynek többletköltségei csak részben eshetnek az alperes terhére.
- [7] Az I. és II. rendű felperesek által látogatási többletköltség címén igényelt összeget mind jogalapjában, mind összecszerűségében indokoltnak találta a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 359. §-a alapján. A ruházkodási többletköltséget is megalapozottnak tartotta, mivel a szakértői vélemény szerint az I. rendű felperes testsúlyvesztése egyértelmű összefüggésben áll a gyomorkiirtással.
- [8] A háztartási munkák tekintetében nem fogadta el teljes egészében az I. és II. rendű felperesek által igényelt összeget. Álláspontja szerint a háztartási többletterheket a kiskorú gyermekek ellátása is befolyásolta, továbbá az I. rendű felperes állapota nem zárja ki a könnyebb háztartási munkák elvégzését.
- [9] Túlzónak ítélte az I. és II. rendű felperesek által ház körüli munkák, állattartás és kertgondozás címén előterjesztett igényt is, mivel itt sem professzionális segítséget vett igénybe a család, továbbá az állatállomány 2017-re már nagyrészt felszámolásra került, az I. rendű felperes pedig csak a nehezebb ház körüli munkáknál szorult segítségre. Indokolása szerint a család 2017. május 1.

napjától már csak csekély mértékben veszi igénybe ismerősük, barátai, rokonok segítségét a ház körül, a kertben és a háztartásban, ezért háztartási kisegítés, ház körüli és kerti munkák, továbbá állatgondozás címén összevont járadékot alkalmazott, melynek összegét havi 7.000 forintban határozta meg.

- [10] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Érvelése szerint az összepszerűség meghatározása során az elsőfokú bíróság minden kártétel tekintetében értékelte, hogy az I. rendű felperes állapota a gyomoreltávolítás előtt sem volt kielégítő, hiszen a helyes diagnózis súlyos diszpláziát igazolt, amely szignifikáns gyakorisággal okoz gyomordaganatot. Indokolása szerint azt azonban nem lehet valószínűsíteni, hogy a súlyos diszplázia bizonyosan gyomordaganatot idézett volna elő az I. rendű felperesnél.
- [12] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azon vagyoni és nem vagyoni hátrányok súlyosságát, amelyeket az I-VI. rendű felpereseknek el kellett szenvedniük a szükségtelenül elvégzett műtét következtében. Utalt arra is, hogy az I. rendű felperes kirívóan súlyos testi és lelki egészségkárosodást szenvedett, amely jelentősen elnehezítette családi és társadalmi kapcsolatait, és egyúttal lerontotta életminőségét.
- [13] Kiemelte, hogy az I. rendű felperes erőnléte nagymértékben csökkent, ezért nem képes olyan jellegű és mennyiségű fizikai munkavégzésre, mint korábban. Hangsúlyozta, hogy ez a képességsökkenés mind a házimunkák, mind a ház körüli és állatgondozási feladatok ellátásában korlátozza I. rendű felperest. Érvelése szerint az I-II. rendű felperesek a jövőben is segítségre szorulnak az állatgondozási feladatok ellátásában ugyanúgy, ahogy a ház körüli, a kerti és a háztartási munkák elvégzésében is, ezért nem látta indokoltnak a 7.000 forint összevont járadék mérséklését sem.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel. Elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Másodlagosan a jogsértő ítélet hatályon kívül helyezésével és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a marasztalási összegek leszállítását kérte minden jogcím vonatkozásában. Az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítését 6.000.000 forintról 1.000.000 forintra, a II. rendű felperesét 2.000.000 forintról 500.000 forintra, a III-V. rendű felperesekét 500.000 forintról személyenként 200.000 forintra, a VI. rendű felperesét 300.000 forintról 100.000 forintra kérte leszállítani. Az I. és II. rendű felpereseket megillető vagyoni károk tekintetében minden tétel vonatkozásában elsődlegesen a kereset elutasítását kérte, másodlagosan a háztartási kisegítő költségének összegét 100.000 forintra, a gondozás többletköltségét 50.000 forintra, a kerti munkák többletköltségét szintén 100.000 forintra, a ház körüli és állatgondozási munkák költségét 200.000 forintra, a ruházkodási többletköltséget 20.000 forintra, a látogatási többletköltségét 10.000 forintra kérte leszállítani. Kérte továbbá az I. rendű felperes véghatáridő nélkül megítélt járadékának az elutasítását is jogalap hiányában.
- [15] Megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 239. §-a folytán irányadó 3. § (2) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a 164. §-át, a 206. § (1) (3) bekezdésében foglaltakat, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdését és a 355. § (4) bekezdését jelölte meg.
- [16] Érvelése szerint bár az elsőfokú ítélet tartalmazza, hogy figyelembe vette az I. rendű felperes megelőző egészségi állapotát, azonban ez a kártérítés összepszerűségében nem tükröződött. Állítása szerint nem vitásan az I. rendű felperes gyomra súlyosan diszpláziás volt, azonban pusztán feltételezésnek tartotta azt, hogy az I. rendű felperes a gyógyszeres kezeléstől meggyógyult volna. Hivatkozása szerint az, hogy a gyógyszeres kezeléstől való meggyógyulás nem zárható ki, nem

jelenti az értékelhető valószínűséggel való bekövetkezést. Kiemelte, hogy csak a többlet egészségkárosodásért tartozik felelősséggel és a szövettani diagnózis után nem lehetett az I. rendű felperes teljes gyógyulására számítani.

- [17] Nem értett egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság a vagyoni kártérítést bizonyítás helyett mérlegeléssel állapította meg. Állítása szerint a háztartási kisegítés körében a felperesek nem bizonyították, hogy ezen kiadás indokolt lett volna, mivel az I. rendű felperes képes a háztartási munkák ellátására. A családtag ápolását, gondozását nem kötelmi jogviszonynak tartotta, az ezzel kapcsolatos terhek álláspontja szerint a nem vagyoni kár körében értékelendők. Érvelése szerint kertgondozás jogcímén a felpereseknek költségük nem merült fel, mivel ezeket a munkákat családtagok és barátok végzik. A ruházkodás többletköltségét nem tartotta bizonyítottnak, ahogy a látogatási többletköltséget sem. Utóbbinál hivatkozott arra, hogy amennyiben az I. rendű felperesnél nem gyomoreltávolításra került volna sor, hanem csak műtéti feltárássra, akkor sem lett volna más a gyógytartam. Az összevont járadék jogalapját is vitatta.
- [18] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.
- [19] Hivatkozásuk szerint fel nem merült károk megfizetésére kötelezést a jogerős ítélet nem tartalmaz. Helytelennek tartották az alperes hivatkozását az összecszerűség mérlegelésének okszerűtlensége tekintetében. Állították, hogy az aggálytalan szakértői vélemény alapján az I. rendű felperes egészségi állapota miatti háztartási kisegítés, gondozás, kertgondozás, ház körüli munkák, látogatási többletköltség indokolt és eltúlzottnak nem tekinthető a 2010. évi ár- és értékviszonyokra tekintettel.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem kis részben alapos.
- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések és azok előadott indokai tekintetében vizsgálta felül. Az alperes mindegyik felperessel szemben fennálló kártérítési felelősségét a bíróság jogerős közbenső ítélettel megállapította, a folytatódó eljárásban csak a kártérítés mértéke volt vizsgálható.
- [22] Az alperes megsértett jogszabályként a Pp. 239. §-a folytán irányadó 3. § (2) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a 164. §-át, a 206. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdését és a 355. § (4) bekezdését jelölte meg.
- [23] Az alperes által megjelölt jogszabálysértésekre tekintettel a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége iratellenes, logikailag ellentmondó, nyilvánvalóan okszerűtlen volt-e, ugyanis a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség (BH2017. 155., BH2012. 179.).
- [24] A felülvizsgálati kérelem tárgyává tett vagyoni és nem vagyoni kártérítések összecszerűségét az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok tükrében túlnyomórészt megfelelően értékelték, és indokát adták annak, hogy a teljes kártérítés elve alapján milyen összegű vagyoni és nem vagyoni kártérítés illeti meg a felpereseket. A felülvizsgálati eljárásban pedig már nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, az attól való eltérést csak az indokolhatja, ha a bíróság által megállapított tényállás iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen következtetéseket tartalmaz. Kizárólag a háztartási kisegítő jogcímén megítélt tőkeösszeg és járadék tekintetében lehetett megállapítani, hogy az eljáró bíróságok a perben szolgáltatott bizonyítékokat nem megfelelően értékelték. Az alperes ezen a címen ugyanis olyan kiesett háztartási munkák ellentételezésére köteles, amelyeket a perbeli káresemény előtt az I. rendű felperes maga végzett, azonban erre már a egészségkárosodását követően, a káreseménnyel okozati összefüggésben álló egészségi állapota folytán nem képes. A bizonyítékok a perbeli esetben azt támasztották alá, hogy az I. rendű felperes a káresemény előtt

háztartási munkákat egyáltalán nem végzett. A 155. számú jegyzőkönyvben az I. rendű felperes saját maga állította, hogy „az eset előtt a külső dolgokkal én foglalkoztam, a ház körüli dolgokkal én foglalkoztam, a háztartási teendőkkel pedig a feleségem.” Meg is erősítette ezt az állítását azzal a perbeli nyilatkozatával is, hogy az eset előtt a háztartásba nem folyt bele. Erre figyelemmel ezen jogcím vonatkozásában nem sérült a teljes kártérítés elve, mert az I. rendű felperes a háztartási munkákat nem maga végezte a káreseményt megelőzően a családi munkamegosztás szerint. Sőt a peradatok azt támasztják alá, hogy az I. rendű felperes kényszerű otthon tartózkodása következtében a könnyebb háztartási munkákat a káreseményt követően átvette a II. rendű felperestől, így több háztartási munkát végez, mint a káresemény előtt. Mindezek alapján nincs olyan háztartási munka, amelyet az I. rendű felperes korábban maga végzett, azonban a perbeli gyomorkiirtásos műtét következtében erre már nem képes, ezért nem indokolt az I. és II. rendű felperesek keresete háztartási kisegítés többletköltsége címén sem a múlt, sem a jövőre nézve. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság által háztartási kisegítés címén 2011. január 1. és 2017. április 30. napja közötti időszakra megítélt 500.000 forintot és járulékait érintően a Kúria a keresetet elutasította és a 2017. május 1. napjától járó összevont járadékot mérlegeléssel 7.000 forintról 5.000 forintra szállította le.

- [25] Továbbra sem értett egyet a Kúria az alperes azon álláspontjával, amely szerint az ingyenes segítségnyújtás nem alapozza meg a kártérítési igényt. Amint azt a Kúria már több ítéletében is kifejtette: a károkozó kártérítési kötelezettségén kívül eső körülmény, hogy a károsodás elszenvedéséből fakadó vagyoni veszteségek viseléséhez szükséges anyagi forrásokat a harmadik személyek ingyenesen nyújtják-e. A családtag ingyenes vagyoni vagy nem vagyoni (tevéleges) segítségnyújtása nem a károkozó kárviselés alóli részleges vagy teljes mentesítését szolgálja. E veszteségek térítése a károkozó feladata. A Ptk. 355. § (1) bekezdése egyértelműen a kárért felelős személy kötelezettségévé teszi az eredeti állapot helyreállítását, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, a károsult vagyoni és nem vagyoni kárainak a megtérítését. A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékes. Ha a károkozó bármely okból nem tesz eleget nyomban, a károsodás bekövetkezésekor a kártérítési kötelezettségének, késedelme őt akkor sem mentesíti e teljesítés alól, ha azt vele jogviszonyban nem álló személyek a károsult számára ingyenesen megelőlegezték (Pfv.III.20.836/2017/6.).
- [26] A perben nem volt vitás, hogy az I. rendű felperes gyomra súlyosan diszpláziás volt. Azonban helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy az I. rendű felperesnél műtét hiányában nem lehetett valószínűsíteni a gyomordaganat biztos bekövetkezését. Egyetértett a Kúria az alperes azon okfejtésével, amely szerint az is pusztán feltételezés, hogy az I. rendű felperes gyomra a gyógyszeres kezeléstől meggyógyult volna, azonban a bizonyítási teher szabályai szerint az alperes akkor mentesülhetett volna az esetleges gyógyszeres gyógyulás lehetőségének a terhére történő értékelésétől, ha a súlyos diszplázia következményeként biztosan állítható lett volna a gyomordaganat kialakulása az I. rendű felperesnél. Mivel a perbeli esetben nem volt kizárható az I. rendű felperesnél a gyógyszeres kezeléstől való gyógyulás, ezért helyesen értékelték az eljárás bíróságok az alperes terhére ezt a körülményt is.
- [27] Egyetértett a Kúria a jogerős ítéletben foglaltakkal abban is, hogy az I. rendű felperes kórházi látogatásával kapcsolatban felmerült többletköltségek sem mérsékelhetőek, hiszen műtét nélkül gyógyszeres kezeléssel is esély lehetett volna az I. rendű felperes gyógyulására, és abban az esetben a látogatással kapcsolatban költség nem merült volna fel.
- [28] Mindezek alapján a bíróságok megfelelően vonták értékelési körükbe a vagyoni károk tekintetében az egyes jogcímen az I. és II. rendű felpereseket megillető többletköltségeket, azok mérséklésére a háztartási kisegítő többletköltsége kivételével nincs mód.
- [29] A vagyoni károk összegének mérlegelésen alapuló meghatározását támadó felülvizsgálati indokok alaposságát nem vizsgálta érdemben a Kúria, mert az elsőfokú bíróság az azzal kapcsolatos döntéseit a Ptk. 359. §-ára alapította, a másodfokú bíróság pedig ennek alapján hagyta helyben az

elsőfokú ítéletet, nem az alperes által a felülvizsgálati kérelmében megjelölt Pp. 206. § (3) bekezdésének alkalmazásával, a ténylegesen alkalmazott Ptk. 355. §-át viszont az alperes nem jelölte meg megsértett jogszabályhelyként.

- [30] A nem vagyoni kártérítés mértékét támadó felülvizsgálati kérelem esetén pedig a Kúriának azt kell vizsgálnia, hogy a bíróság a bizonyítékok, a köztudomású tények mérlegelése alapján az adott helyzetből, az érintett károsult egyéni adottságaiból adódóan bekövetkezett nem vagyoni hátrányokat feltárta-e és olyan mértékű kárpótlást állapított-e meg az I. rendű felperes, valamint a hozzátartozói részére, amely alkalmas a személyiségi jogsérelem kompenzálására és megfelel a Ptk. 355. §-a (4) bekezdésében foglaltaknak. A Kúria osztotta az eljáró bíróságok álláspontját, amely szerint az I. rendű felperesnél indokolatlanul végzett műtét olyan személyiségi jogsérelmet valósított meg, amely jelentősen elnehezítette a felperesek mindennapjait, átalakította, beszűkítette életvitelüket. A bíróságok teljes körűen figyelembe vették az I. rendű felperest ért hátrányokat, azok rendkívüli súlyát, az I. rendű felperes életkorát, a munkaképessége elvesztését, a pszichés egészségkárosodását. Helyesen értékelték a II-VI. rendű felpereseket ért sérelmeket is, a részükre megítélt nem vagyoni kártérítési összegek a hátrányokkal arányban állnak, a jogerős ítélet egyik felperes esetében sem sérti a Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti okszerű mérlegelés követelményét, és nem sérti a 355. § (4) bekezdésének feltételeit sem. A Kúria megállapította, hogy a bíróság az ítélet indokolási kötelezettségének is eleget tett, ezért a Pp. 221. § (1) bekezdésében meghatározott indokolási kötelezettség szintén nem sérült.

- [31] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával részben megváltoztatta, és a rendelkező részben foglaltak szerint a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott. Egyebekben a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [32] A felülvizsgálati kérelem részbeni eredménytelensége folytán a felülvizsgálati eljárás költségeinek viselésére a Pp. 270. § (1) bekezdésének utaló rendelkezése folytán alkalmazandó 81. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles. A felperesek jogi képviselével felmerült felülvizsgálati eljárási költséget a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján a 4/A. § alkalmazásával mérlegeléssel határozta meg. Az I-VI. rendű felperesek költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [34] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. május 27.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM